

M.d.v.,

Het is u wederom gelukt de onder enorme druk staande begroting, weliswaar voor 2012 deels incidenteel, maar in elk geval de meerjarenbegroting sluitend te krijgen. Hoewel de septembercirculaire wel wat roet in het eten gooide, was de opzet voldoende schokbestendig om, buiten het perspectief voor 2013, de zaak overleefd te houden. Dat is een compliment waard voor al de medewerkers die hier een steentje aan bijgedragen hebben. Ook is het goed dat u de kaasschaaf in de keukenla hebt laten liggen. Verder is bij enkele programma's een groeiende ontwikkeling in de opzet van de begroting te zien, zowel kwalitatief als kwantitatief. Wij gaan er van uit dat deze ontwikkeling verder door zal worden gezet, want om maar eens wat te noemen: een aantal kolommen was bevreemdend leeg. Dat kan natuurlijk niet. En ook kan de inhoud hier en daar worden versterkt. Daarnaast is het wat ons betreft nog een uitdaging de omvang verder te beperken.

Een stevig zorgpunt zit wat de CU fractie betreft bij de ontwikkeling van de financiële kracht van onze gemeente. De budgetten staan onder druk, reserves en voorzieningen slinken en het einde van de financiële en economische crisis is nog bepaald niet in zicht. Daarnaast staan er taken en uitgaven op de rol die er niet om liegen en die de begroting kwetsbaarder zullen maken. Die kwetsbaarheid is bijvoorbeeld zichtbaar als je kijkt naar de ontwikkelingen van de begroting 2011 naar Berap 1, de kadernota met de nodige ingrepen naar Berap 2. Vervolgens de spanning die er wat mij betreft is voor de definitieve rekening.

De bij de kadernota 2011 geschetste hoofdproblemen zijn onmiskenbaar de grootste lekken in de primitieve opzet van de begroting. Het zo zwaar bezuinigen door het Rijk op enkele plekken, namelijk in het sociale en het zorgdomein, dwingt de gemeente tot een totaal opnieuw benaderen van deze beleidsterreinen en het opzetten van nieuwe structuren voor de uitvoering. Algemeen gesteld: veel beperkter van inhoud, meer gericht op alleen de helpende hand toesteken als het echt niet gaat of lukt. De grote vraag is dan: hoe houden we het nieuwe beleid voldoende sociaal en zorgzaam?!

Van het grootste belang wordt straks het zeer goed oppassen en zo accuraat en adequaat mogelijk handelen, zodat de inwoners die echt problemen dreigen te krijgen door de ingrijpende beleidswijzigingen, toch zacht landen. Dus in die specifieke gevallen maatwerk leveren. Deze gemeente moet sociaal en zorgzaam blijven voor hen die het echt nodig hebben. Daar waar eigen kracht tijdelijk of langdurig tekort schiet of uitblijft.

Het is opvallend dat het bezuinigingsboek weer een behoorlijk aantal posten en postjes laat zien die behoren tot de categorie "een onsje minder is geen probleem". Weliswaar in totaliteit van een minder grote omvang als vorig jaar, maar toch. Ze waren er dus nog steeds. Bedragen die onopvallend in de marges van het beleid tussen de spreekwoordelijke coulissen waren blijven liggen. Op deze wijze is een pittige bezuiniging ook nog eens een soort opschoning. In die zin is een bezuiniging positief te duiden.

Op enkele bezuinigingsposten wil ik nader ingaan, in de volgorde zoals ze in het boek staan:

- Het papierloos werken door de raad wordt naar ik aanneem nader uitgewerkt. Daarbij merk ik maar vast even op dat ik er niet aan moet denken dat we bijvoorbeeld de begroting, rekening en beleidsnota's alleen digitaal aangeleverd krijgen, om mijn arme printer daar vervolgens op te laten stuklopen.

- De groepsgrootte op de peuterspeelzalen van 15 naar 16 brengen is een lastig zo niet onmogelijk plan. Cijfermatig kun je qua totaal wel een herverdeling maken, maar de vestigingen zijn niet zodanig groot dat er dan een groep opgeheven zou kunnen worden. Daarnaast staan bemensing en kwaliteitseisen, zoals aantal kinderen per beroepskracht, GGD eisen, e.d., zo'n plan in de weg (Niet uitspreken => Bij voorbeeld een vestiging met zeven groepen levert niet genoeg om met een groep minder toe te kunnen. Per 8 peuters is één beroepskracht vereist. Dus bij 15 peuters kun je volstaan met één beroepskracht en een geschoolde vrijwilliger. Bij 16 peuters heb je dus twee beroepskrachten nodig (kost meer). 2. Bij grotere groepen moet juist meer begeleiding zijn. 3. O.g.v. andere vereisten (bv. GGD) is er een minimum aan vloeroppervlakte per peuter voorgeschreven. Vergroting van de groepen betekent uitbreiding van de ruimten.)
- De bezuiniging op de eigen middelen die de gemeente Emmen naast de rijks gelden aan het Centrum voor Jeugd en gezin verstrekt, kunnen we billijken. We hebben echter vraagtekens bij de zichtbaarheid van het CJG. We kunnen ons niet aan de indruk onttrekken dat het CJG niet of nauwelijks draait. Juist wanneer er een transitie aan staat te komen t.a.v. de jeugdzorg, zal een goed staande en draaiende organisatie een must zijn. Daarnaast is hier naar wij menen mogelijk verder te bezuinigen door slimmer te gaan werken, bijvoorbeeld samenvoeging van zaken op bestuurlijk niveau. Naar ik vernam zijn in de provincie Groningen daar goede zetten mee gedaan zoals in Stadskanaal door de koppeling OGGZ en CJG. Wij zouden het college willen adviseren eens daarnaar te verstaan.
- De steeds maar verder oplopende kosten voor de uitvoering van de WMO samen met de door het landelijke verdeelmodel relatief veel te lage rijksvergoeding die Emmen ontvangt hiervoor, maken stevig ingrijpen noodzakelijk. Het is goed dat het college hier nieuw beleid voor maakt. Dat strookt met onze wens dat dingen positief slimmer worden gedaan waardoor het minder geld kost. Natuurlijk is het uiteindelijk gewoon een echte bezuiniging, maar volstaan met een beetje bijschaven is hier echt zinloos. Hier moet je bakens verzetten. Hetgeen u uiteenzet daarover in de stukken lijkt de ChristenUnie fractie in orde, maar de uiteindelijke effecten zullen zoals eerder in mijn betoog aangegeven in algemene zin, accuraat en adequaat handelend gevolgd moeten worden.
- De grote bezuiniging op het budget voor de welzijnsorganisatie Sedna onderbouwt u nauwelijks en dat wat er staat geeft ons te denken. Wij staan mede daarom hier op voorhand zeer argwanend tegenover. Een toenemend beroep vanuit de samenleving op Sedna lijkt immers eerder voor hand liggend gezien de ontwikkelingen in het sociale en zorg domein.
- Bij de PM posten in het bezuinigingsboek zou ik willen opmerken dat het college door (verdergaande) introductie en invoering van het zogenaamde nieuwe werken ook kan zorgen voor aanvullende begrotingsruimte.

Ten aanzien van enkele programma's uit de begroting het volgende.

- Op het terrein van economie en werkgelegenheid dringen wij aan op een stevige samenwerking met de provincie. De provincie kent hierbij ook speerpunten in beleid en samen optrekken en afstemmen maakt de effectiviteit groter.
- De ontwikkelingen rond het Veiligheidshuis Drenthe baren ons wat zorgen. Gaat hier centralisatie niet ten kosten van kwaliteit in ons gebied? En blijft de Emmense vestiging wel bestaan op termijn?
- Wat u aangeeft onder programma 5 t.a.v. het Lokaal Akkoord, op blz. 69, komt op ons al te afwachtend en passief over. Kan de gemeente het zich vanuit haar verantwoordelijkheid hier wel permitteren uitnodigend en afwachtend richting de woningcorporaties te acteren?

- Dat komt op ons over als achterover leunen. Meedenken, stimuleren en initiëren zijn dan zaken waar je ook een aandeel in kunt hebben. Een lege kas mag niet passief maken.
- Het gestelde onder Milieu vinden wij wel erg matigjes overkomen. De ChristenUnie fractie roept het college op hier ambitieus te blijven. Misschien is onder het mom van realiteitsbesef de laissez faire gedachte wel niet aan de orde, maar dan toch wel de langzaam aan gedachte. Milieubeleid is straks veel te veel een optelsom van de effecten van ander beleid, terwijl het er juist een integraal en stevig onderdeel van moet zijn. We kunnen het ons met de huidige overexploitatie van onze aarde niet veroorloven te zeggen: we wachten er op wat anderen gaan doen.
  - Het college moet zich blijvend sterk maken dat de verdwijning van rijksdiensten uit de regio niet verder doorzet. Ik noem hier dan nu even met name de belastingdienst. Ook de fracties die landelijk vertegenwoordigt zijn, kunnen en moeten zich daartoe nspannen.
  - De rijksontwikkelingen rond de Sociale werkvoorziening zijn o.i. voor de Emco en haar medewerkers ronduit frustrerend. Emmen wordt daarnaast wat ons betreft onevenredig zwaar getroffen door de rijksbezuinigingen. Onze sociaal economische situatie is aanmerkelijk lastiger dan veel regio's in Nederland, maar het lijkt of daarmee geen rekening wordt gehouden. Het wordt de komende tijd een enorm moeilijke klus hierdoor verantwoord sociaal beleid neer te zetten. De uitgangspositie van een groot aanbod van huidige en potentiële SW medewerkers versus het verwachte gebrek aan mogelijkheden op de arbeidsmarkt, maken het tot een schier onmogelijke klus. Opvallend is dat het college dat het college verder aangeeft dat de Gemeenschappelijke Regeling niet wordt ontmanteld. U zult begrijpen dat de ChristenUnie fractie een licht déjà vu gevoel hierbij niet kan onderdrukken.
  - Wat het college voorstelt t.a.v. de bijdrage uit eigen middelen voor behoud van WIW ID banen voor 55 plussers vinden wij te prijzen.

Graag wil ik de aandacht van raad en college vragen voor een schrijnende situatie. Sinds het generaal pardon t.a.v. bepaalde groepen uitgeprocedeerde asielzoekers, wat een ultieme oplossing leek te zijn, is er weer van alles mis aan het gaan. Stichting Op 't Stee vangt momenteel 13 mensen op die in een echte noodsituatie verkeren; dus alleen de echt schrijnende gevallen. Maar de stichting heeft nagenoeg geen geld meer ondanks steun vanuit de Raad van kerken en veel vrijwilligerswerk. Ik wil er expliciet bij vermelden dat al het werk kosteloos gebeurt, dus niemand krijgt een vergoeding. Al de beschikbare middelen zijn voor noodopvang en die opvang geschiedt superzuinig. Voor december is geen ruimte meer om de opvang financieel rond te brijen. De raad heeft weliswaar bij de begroting voor 2008 uitgesproken, na nog eenmaal een solidariteitsbijdrage te geven, gezien de verwachte positieve werking van het generaal Pardon, te stoppen met het geven van bijdragen. Maar dat is nu echt niet meer te handhaven. Daarom doet de CU fractie een appèl op het college. U zou de stichting met spoed moeten opzoeken vanuit een gevoel van verantwoordelijkheid en barmhartigheid voor mensen in nood. Daarom dien ik ter stimulering een motie in opdat het college in gesprek gaat met de stichting om tot een oplossing te komen die de grootste nood doet lenigen. Ik noem bewust geen bedrag. Dat past niet bij de huidige begroting vinden wij en dan kunt u maatwerk leveren. Tja, en dan kunnen we natuurlijk met zijn allen zo meteen als reactie geven: het is landelijk beleid en het rijk laat het hier liggen... Maar daar hebben deze arme mensen helemaal niets aan. Wij hebben weet van deze situatie hier ter plaatse, dus wij zijn aan zet. Daarnaast wil ik er nogmaals bij vermelden dat de stichting alleen de echt schrijnende gevallen opneemt.

Voorzitter, daarnaast wil ik graag de stichting Leergeld bij u onder de aandacht brengen. Vast bij velen van u bekend. Deze stichting doet heel goed werk voor kinderen uit gezinnen waar, met een understatement gezegd, niet alles op rolletjes gaat. De missie van de Stichting Leergeld is het voorkomen van sociale uitsluiting van kinderen uit gezinnen met minimale financiële middelen. De stichting kampt met tekorten hier in de regio, zo begrepen wij, en onze fractie zou het op prijs stellen wanneer het college in overleg gaat met het bestuur van de Stichting Leergeld om zo nodig incidenteel de stichting aanvullend steunen. Graag zouden wij van het college vernemen of daartoe de bereidheid bestaat en we onderstrepen dit met een motie.

Onze fractie beseft dat dit kleine zaken zijn en lijken, maar in hun betekenis, juist in een tijd van heel stringent bezuinigen, heel groots. Mocht u met de dekking van eventuele bijdragen zitten: ik weet wel een kleine herschikking die u kan helpen. De reconstructie van de rondweg staat voor 2012 al op de rol zij het met een bezuiniging. U gaat me niet vertellen dat op 2 januari de schep al in de grond gaat. Dat blijkt ook wel uit de uitleg in het bezuinigingsboek. Dus een paar maanden later geeft al de benodigde incidentele ruimte om op deze beide nobele zaken positief te reageren met woord en daad.

Voorzitter, de hoofdvraag voor de komende jaren is hoe houden we Emmen voldoende Sociaal en Zorgzaam. De enorme ingrepen van het rijk juist op deze terreinen doen het ergste vrezen. Het wordt een zware en moeilijke klus hierop verantwoord nieuw beleid te maken en uit te voeren. Dat vergt veel van onze medewerkers. Dat vergt wijsheid en moed van het gemeentebestuur. Onze fractie wil alle medewerkers, het college en de raad wijsheid en kracht toe bidden om het veelomvattende en verantwoordelijke werk goed te doen, tot welzijn van onze inwoners en samenleving.